

nei.(Matt 26:26-30; 1Kor 11:17-34).

Hmáisá bik Jesuh' dungthluntu pawl, tuanlai Khristian pawl in Zarhpi ni ah Jesuh' thuchah an hmang ringring(Tirh 20:7). Tuisan Khristian pawl inteh kan Bawipa Jesuh Khrih ih neta bik thuchah Amah mang ringringnak hi kan tuah ringring ve maw? Jesuh cu Cathianghlim ih sim mi vekin a thi ih, an phum. Cun Cathianghlim ih sim vekin nithumnak ah thihnak nehin a thosal.Cucu rundamnak thuthangtha(gospel) a si .(1 Kor 15:1-4). Thihnak nehin a thawhsal hnu a dungthlun pawl

hnenah vei tampi a langih neta bik thuchah dang khal a cahbet. Cumi cu leitlun khuazakip ah fehin miphun hmuahhmuah hnenah thuthangtha sim in a dungthluntu ah tuah ding khi a si.(Matt 28:18-20; Mk 16:15-16). Kan nundam caan tawite sung ahhin Jesuh' thuchah amah hngilh lonak Bawipa zaanriah hmang ringring in mah le ti thei dan cio thawn thuthangtha phuang ringring uh si. ■

*Zaam Ro Lian(Ku Ku)
Midland, Texas, USA.
September, 2018*

NAUHAKTE VEKIH PATHIAN UKNAK CO

(Matt 18:3,4; Lk 18:16-17)

By: Bro. Van Thawm Ling

A kawngkai pawlin "vancung uknak ram sungah zo a tumbik kan si ding" ti thu an buaipei rero laiah Jesus cun cuhnak ih thupi sawn buaipei ding an neih lam theiter dingah, "thungai in ka lo sim: thinlung thlengaw in nauhakte bang tukih nan can lo ahcun vancung uknak sungah ziangti lam khalin nan lut thei lo ding"tiah a sim.

A kawngkai pawlih ruahnak ahcun vancungram uknak thu thantu kan si ih, cuih sungah cun a lut cia kan si tiah an zum aw zet a bang. Vancung uknak thu hi Jesus hnen ihsin an thei ih an zum kan tithei ding. Amahlawngte cuih uknak sungih a tumbik si ding tla an cuh aw

Editorial:

TONG NA THIAM NGAINGAI MAW?

Mi hmuahhmuah hrangah damsung caan tawite nuam zetih hmandan thiam hi a manhla bik miangmo a si. Kan milaipi pawl hi zo an si khal le, kan hmurka ih suak kan tongkam ih zirin in duhdawt a silole in hua thei tihi kan theih cio mi a si.

Mi ih ngainat zawng tongkam thlum le mawi siseh, mi ih ngai nuam lo zawng tongkam sia le kha zetzet hi kan hmurka ihsin kanmai thu ih suakmi lawngte an si. Tong kan thiam taktak maw?

Mi ih ngai an paih lo tongkam sia le kha zetzet pawl sawn maw, asilole milian siseh, mi farah bik khalin siseh theih an hiarmi tongkam, mi ih nin a theih lo mi tongkam thlum pawl khuimi sawn kha na hmurka ihsin na suakter ding?

Mi hrekkhat cu n thiltha a si tih kan theihmi pawl kha tuah duh loin thil tha lo tihi kan theihmi pawl sawn kha kan tuah hrim thei theu. Zohthimnak ah sumpai khawldan thiam hi lennak hramthoknak a si ti thei na cingin khawlthei cuang loin kan hmangsuak thotho. Cun thil tha lo tuah hi Pathian in a hua ti thei na cingin kan tuahsal leuhleuhtheu. Cuti vekin tongkam tha le mawi hi zo hrang khalah a

tha mi a si ti thei keukeu in kan hmangthiam thei theu lo mi hi thil poizet a si.

Mi in an ngaimawh(hua) ding ti khal ruat lem loin tong hluahhlo tivek le mi ih ngaihar an timi tong meinei deuh kan hman theu mi tla khi mi in an theih veten zamrang zetin an tlansan vakvi theu. Tongkam tha lo le mawi lo hi a suanawk khal a ol zet ruangah kan tongsuak mi hi ralrinzet a tul.

Thufim pakhatatah, "Nitin kan hmang khal le a hriam thei lo mi cu naamte, nitin kan tong khal le thiam a theih lo mi cu "tong" a si a timi hi thudik a si. Mi thupi le mifim pawl cun, an hmin a than tikah zianghman an silo zia an thei aw deuhdeuh ih midang thawn remaw thei dingin mah le mah tuathat awkdan an thiamih cumi cun tongkam mawi le tongkam thlum a irhsuak thei ti a si. Duhdawtmi unau, nang teh tongkam mawi le thlum na hmangthiam zo maw?

Mi in ka rual! "tongkam na thiamthei lo tukih daiten um men aw" lo ti bang sehla ziangtin na ruat ding? Thungai in kan ti a sile, kan sinak taktak cu nitin te ih kan tong ringsuak lawng hi kan si theu ho khaw! Cutin asile, mi ih ngaitlak tongkam mawi le zah um, tongkam thlum le tha na hmangthiam zo maw? Pupa thufim ih "Tongkam tha siapi man" a timi hi a takin kan thiam ngaingai maw? Thu relkhawmnak ah siseh, Pathian thu simnak ah siseh, thunuam reltlangnak khalah siseh, thutha hlatha, mi ih ngaitlak simsuak thei ding ahcun tong hi zir a tul zetmi a si.

Leitlun ram thangso deuh pawl cun, mah'i pianpi tong rori zirh awknak an nei ih, mawizet le zahum zet le thlum le mawi te ih tong hmandan an zirh aw 'ti a si. Mah'i pianpi tong rori hman hi kan zir lo a si ahcun 10% lawng kan thiam ih 90% cu zir a tul tinak a si. Kan pu le kan pa pawlin, "Na kaa a ong ih (or) a kaw lawng ih na tong menmen a si hi" an ti theu mi hi thudik a si. Hnar hnuai ih kua tumzet kan neih mi hi kilkhawi thiam loin kan duhduh kan luak vakvi theu hi a poi thei nasa! Kum upa pawl cun, "Thu

na sim hlanah na kiangih um minung pawl zoh hmaisa ta aw" an ti theu.

Tong kan ti tikah, 'mah le mah biak aw' ti thu a umdah lo ih, zo thawn si maw biakawk khi a si. Curuangah kan tongsuak hlanah hitin mah le mah sut aw hmaisa ta sehla:

1. Ka tongsuak ding mi hi mi ih huat zawng a si pang pei maw?
2. Ka hrang le midang hrangah thathnemnak a um pei maw?
3. Ka tongsuak ding mi hi mi in an ngai paih taktak pei maw? ti vekin.

Kum upa in, "khaw sarikh do hnakin innhnen do a har sawn" an ti a si. Ziangahtile, tongkam kan thiam lo ruangah nitin innhnen le hnatuanpi, innsang thawn mithmai nuam lo zetih hmuh awk ringring cu thil harsa zet a si.

Cuti asiruangah zianghmanlo vekih lang tong hmandan ralrin thiam hi mikip ih zir tul mi a si. Thinlung thatlo ruangah si loin tongkam hmandan kan thiam lo ruangah le ralrinnak cang kan thiam lo ruangah harsatnak kan tong theu a si. Tongkam mawi le thlum siapi man cu a tikcu le hmunte ah hmangthiam dingin kan zir cio pei. ■

THUPI BIK MIANGMO THUCAH NETA BIK

Dam lo thi zik cuahco mi pakhat ih neta bik thucah hi a thupi zet le hmual a nei zet mi a si. Nu le pa pawl khalin an thih zik zawngah faale pawl thu an cah, ro an zem theu. Cucu faa le pawl hrangah nu le pa ih neta bik thucah a si ih a thupi bik miangmo a si.

Khual hlapi tlawng ding, reipi hmu aw lo ding tivek caan khalah then awk zik teih neta bik thucah hi a thupi hleice. Thuthimnak ah: Fala le tlangval an duh awk zet lai ah, rin lo piin a tlangvalpa cu khual hlapi ah tlawng, kum thum sung rei ding a si. A khualtlawn zikte ah a duhdawt zet mi a fala hnenah, "Rin umtein maw" tiah thucahnak a neih hnu ah a fehsuak. Cuti cun a fala nu cun kum thum sung rinumten a hngak. Anih hi a duhnung zetmi fala a si.

Kan Pa Pathian in milai pawl hrangah tumtahnak a neihcia zo vekin tikcu tinmi a kim tikah. Jesuh cu minung ah a rung cang.

Cumi cu Pathian ih milai hrang

kumkhaw daih a tumtah mi a si. Kum reipi lai ihsin Jesuh a rat ding thu profet pawlin an au, an phuang rero zo. A taktak in Jesuh cu minung ah a rung cang ih Pathian ih minung mithianghlim pawl, profet pawl ih an phuan mi cu pakhat hnu pakhat Amah ah a famkim vivo.

Jesuh in leilung tlunah kum thum le hrek lawng Pathian thu zirh le phuangin caan a hmang. Cathianghlim sungih ngancia vekin Jesuh cu leilungtlun minung pawlih sualnak hrangah raithawinak ih pe aw in a thihnak ding caan, a caan neta bik a thleng. Minung pawl hrangah a tihnung bik le a har bik mi thinglamtah parah thihnak tiang a tuar. Kan hrangih a tuarnak a taksa le kan sual kholhfainak hrangih a luangsuak mi a thisen cu hngilh men dingin a siang hrimhrim lo. Curuangah, "Amah taksa ai ah thilnu tel lo sang le a thisen ai ah cabitti hmang ringring dingah neta bik thucahnak a

ah thianglawr a um ding tin an zum. Cuih zumdan a pompitu pawl cu Mid-Tribulationist tiah kawh an si.

3) Zarh 70nak a cem hnu ah thianglawr a si ding timi zumdan: Hi zumdan a pomtu pawl cun zarh 70nak(zarhkhat) ih then neta kumthum le hrek a cem tik lawngah thi anglawr a um ding tin an zum ve. Cuih zumdan a pompitu pawl cu Post-Tribulationist tiah an ko.

Hih a tlunih zumdan pathum lakah Mid -Tribulationistzumdan pompitu an tambik ti a si. Mid - Tribulationist pawl Daniel zarh 70 thawn peh parin hitin an zum. Cun Daniel zarh 70 ih zarh netabiknak kum 7 cu a hmaisa kumthum le hrek le a neta kumthum le hrek tiah thenhnihin then a si an tiih, cuih caan sungih thil umdan ding tiih an zumdan pawl cu a tanglam vekin a si.

a) A hmaisa kumthum le hrek sungih thil umdan ding pawl:

i) Khrih dodaltu(Anti-Christ) pawlih hohatnak in leitlun pumpi huap Acoyah pakhat in a ding thlang dingih an khawpi cu Jerusalem ah a si ding an ti.

ii) Leitlun pumpuluk ah paisa pakhat an hmangtlang dingih, a hmangttheitu ding pawlih kut le calah hminsinnak khen a si ding. Cuih hminsinnak a neilo pawlin thil zianghman an zuarthei lo dingih, an leithei fawnlo ding an ti.

iii) Kamsang pahnih(Moses le Elijah)in buri hnipuan hrukin ahmaisa kumthum le hrek sung thu an sim ding.

iv) Cuih caan sungah kamsang pahnih cu sahrang in a that dingih Jerusalem biakinn sung rori ah fihnungza thilmak a tuah ding. Amah le mah khrih ka si tiah a phuang aw dingih thawinak le thilhan pawl a cemter ding an ti.

phah theunak kan hmu thei (Mtt 20:20-24). Asinan vancung uknak thu an theih dan a dik lonak le an thu ruah dan dik lo kha kaww phahin,Jesus in, vancung uknak ram hi ka co cia tin ruat aw hlah uh" ti zawngin a sim hai.

Hi tawkih Jesus ih simmi thu hi tui san minung pawl hrang khal ah kan tulzet mi a si. Zianghatile, vancung uknak hi a thu theihnak menih co theimi a si lo; cuih thuhla aupitu sinak ruang khalin co a theih fawn lo. Lung thleng in nauhakte bang tukin can tik lawngah luhsian a si. Kan Bawipa Jesu's ih "Thuhmi hlawnthil le Aman a khung zetmi Kepti lung" a tahtimnak ihsin kan hmuhthei mi cu: "lothlo pa in a lo sungih thuhmi hlawnthil a ton veten 'ka ta a si zo' a ti hngal lo. Cule Kepti lung mankhung hawltupa khalin a hmuh le veten' ka ngahzo' a ticih ve lo. Inn ah an tlung veve ih an neihmi hmuahhmuah zuarin an lei veve ti a si. Hi tahtimnak ihsin kan zirthei mi cu, vancungram uknak ih man cu a tam/mal lam si loin

neihmi hmuah zuarih lei a theih timi hi a si. Cule kan neihmi hmuah hmuah kan zuar(hloh)theh taktak theinak hmun cu thihnak hi a si.

Jesus in, "Hrinsal na si lo ahcun Pathian uknak sungah na lut thei lo ding" a ti tikah Nikodemus cun lei tisa lamin a ruah ruangah theithiam loin le mangbang zetih a um vekin, "thinlung thleng awin nauhakte vekih nan can lo ahcun vancung uknak sungah nan lut lo ding'timi thu khalin mi tampi a mangbangter ve. Nikodemus khalin Jesus ih simmi kha lei tisa lamin a ruah tikah a cangthei lo tin a hmu. Curuangah hi thu khalah Jesus in lei tisa lamin nauhakte va cansal asilole nauhakte vekih um ding lam si sawn loin thlarau lamah nauhakte vekih um ding ti thu sawn a simmi a si. Thlarau lamah nauhakte vekih va cangsal ding ahcun thlarau lamih hrinsalnak lawngin a cangthei a si.

Kan thulu ah kan kirsal asile,"pathian uknak ram hi nauhakte pawlih ta a si ti thu a sim hnuah Jesus ih a simbeet mi cu,"nauhakte bang tukih Pathian uknak ram a cohlang lotu cu cuih

uknak sungah ziangti lam hmanin a lut lo ding'ti a si. Hi thu theih fiangnak dingah hmaisa bikih ruah a tulmi cu naute pawlin ziangti vekin Pathian uknak an co? timi khi a si. Hi tawkih "co"timi tongfang hin zuamnak ih ngah lam si loin covo co, ro vekih co ti lam a kihhhmuh.

Ram pakhat ih rammi sinak canvo thuhla ah canvo ngahthei dan dangdang a umnan a pakhatnak cu sulphum canvo (bith right) a si. Kawlram sung ihsin hrin kan si ruangah Kawlram mi sinak hi kan canvo hrimhrim a si. Cuvek thiamthiam in nauhakte pawlih Pathian uknak ram an codan khal a si ve. Zianmgahtile Pathian ih semsua mi an si (Saam 127:3; 139:13-16) ruangah Pathian uknak ram cu anmai canvo a si hrimhrim. Milai hmuahhmuah in nauhakte kan silai ahcun Pathian ih ta kan si theh ih a uknak sungah canvo kan nei theh a si. Asinan sia le tha theithiam in mah'i duhmi hrilthei dinhmun kan si cin in sualih thlemnak sungah kan tla ih thlarau lamah mithi ah kan cang theh (Efi 2:1-5; 1Kor 15:22). Cuticun Pathian uknak sungah kan canvo khal a thi ve.

Sikhalsehla, Pathian in a zaangfahnak thawngin cuih rammi sinak kan cosal theinak ding lamzin in tuhsak. Cucu Pathian innsang sungah hrinsalnak thawngin a si. "Hrinsal"timi tongfang hrimhrim hin Pathian innsang sungtel kan si dah zo ti a lang fiangter nasa. Pathian innsang ah sungtel a si dah lotu cu "hrinsal"tiah kawh a theih lo. Pathian in Amai innsang sungah a semsua dah nan kanmai duh hrilnak thawn sualnak kan tuah tikah cuih kan sualnak in Pathian hnen ihsin in thencat ih thlarau lam mithi ah kan cang. (thlarau thihnak cu Pathian thawn thenawknak a si). Asinan Pathian cun in duhdawt lai thothe ih amai minung sisal ding in duh ruangah amai innsang sung ah hrinsal kam si thei dan ding khua in khangsak. Cucu tidai le Thlarau thawn hrinsal mi si in amai innsang sungah naute (thlarau lam) va cansalnak hi a si.

Jesus in Nikodemus hnenah, "mi zokhal hrinsal a si lo ahcun Pathian uknak sungah a lut thei lo ding" ti ih a simmi le a kawngkai pawl hnenih, " zokhal nauhakte

bang tukin Pathian uknak ram a cohlang lotu cu cuih uknak sungah a lut thei lo ding" a timi hi thu hmunkhat a si. Nauhakte pawl cu Pathian ih semsua mi sinak ihsin thil thalo tuahin an tlaksiat hlan sung cu Amai fahniang an si hrih ruangah Amai uknak sungah canvo an neih vekin sualnak ruangah a innsang ihsin tlanhlo(thi) zo pawl khalin Amai khuakhansaknak bangin

tidai le Thlarau thawn a innsang sungah hrinsalnak coin A uknak sungah canvo an neisal theivenak a si.

Hi tidai le Thlarau ih hrinsalnak hi milai ruahdan le duhdan hnongin Pathian duhdan a thlun(tuah)tu pawl cun Pathian uknak cu ro ah an co lan ding a si (Mtt 7:21). Pathian duhdan thlun dingah hi cahram ihsin ka lo sawm hai. ■

DANIEL ZARH 70

(Dan 9:20-27)

Daniel zarh 70 thu thawn peh parin kum 2000 a kim hlan sung hmuahhmuah cu hiti hin an zirh aw.. Atu hi zarh 69nak ah kan um ih, a rei hlanah(mihrekhat in kum 2000 ah) hi zarh 69nak a cem dingih zarh 70nak ah kan lut thlang ding an ti.. Amah lawngte, thianglerw a um ding timi thupom zirhnaak ruangah a tanglam vekin zumdan phunthum a suak. Cui zumdan pathum tla cu:

1) Zarh 70nak a thlen hlanah thianglerw a um ding timi zumdan: Hi zumdan a pompitu pawl cu Pre-Tribulationist tiah kawh an si.

2) Zarh 70 nak zarhkhat ih a lai hrawngah thianglerw a um ding timi zumdan: Hi zumdan a pomtu pawl cun zarh 70nak zarhkhat kha then hnih in then a si ih, Cathianglim in, "nikhat cu kumkhat thawn a bang aw' a ti ruangah zarhkhat ih ni sarh cu a kumin kum 7 tinak a si. Cui kum sarh(zarhkhat) ih a hrek kum thum le hrek a cemzawng

Pathian thawn siseh nan tawng aw ih na neh ruangah na hmin cu Israel ti a si pei" tiah a ti. Cule Jakob in fapa hleihnih a nei ih Israel hrin hleihnih thlhasawngtu ah an cang. Cuticun Israel ih faale pawl cu Izip ramah an vai. Izip an um sungah an pungzai deuhdeuh ih miphun tumpi ah an cang. Sihmansehla Pathian hmai ah an sual tuk ruangah Pathian in Izip salah a ret. Kum 400 hnu ah Pathian in Abraham hnenih thu a rak kamcia vekin Israel mi pawl cu Izip ihsin a runsuaksal. Moses in a hruai hai ih Kanan ram panin an feh. Kum 40 sung nelrawn ramthing ah an vakvai. Cumi sungah Pathian thupek ngai duh loin anmai duh hrilnak thawn milem tla an biak men. Curuangah Izip ihsin an suah lai ih tel pitling cia pawl lakah Joshua le Kaleb siar lo cu Kanan ramah thleng loin hram lakah an thi thluh.

Cuticun Pathian ih lungthlitum cu a fehtlang vivo ih ahmaisa Thukam(thukham hlun) sanah Jakob hmin cu Israel tiah thlengin cuh Israel ih cithlah pawl cu amai bul neih miphun ah a hril. Cuvek

thotho in 1 Pet 1:20ah Peter in, "Khrih cu leilung sem hlanah Pathian ih hrilcia mi a si zo ih atu nanmah ih hrangah netabik caan ahhin Pathian in a langter mi a si" a ti. Cule Paulin, "Khrih cu hlawnthil sunglawi bangin thuhmi le khummi Pathian ih fimnak le theihnak hmuahhmuah on theinak tawhfung bangtuk a si." a rak ti(Kol 2:3).

Pathian cun leitlun minung pawl hrangah ziangtinkim khua a rak khangzo nan kan hrangih a remruah mi Khrih kha zianghman ah siar loin kanmai duhnak sawn kan thlun theu. Kolosa 2:8nak ah, "Ralring in um uh! Minung fimnak, zianghman santlainak neilo, pakhat le pakhat bumawknak fimnak hmang tahrat in zohman in salah lo tuah hlah hai seh. Cubang tuk fimnak cu Khrih hnen ihsin a ra mi a si lo; minung zirhnak in siseh, van tloak le lei kar lakih ukto thlarau siava pawlih thuhla zirhnak in siseh, a ra mi a si.

Cuvek lak ihsin kan luattheinak dingah Jesuh'i thuzirhmi kan thlun a tul. Jesuh

v) Ahmaisa kumthum le hrek a cemzik zawngah Khrih cu a thawmliannak thawn, Pathian tawtawrawt au aw thawn van ihsin a rung tumsuk dingih a thicia mithianghlim pawl cu a thotersal ding; cun a nungdamlai pawl cu kan thlengaw dingih amah thawn umtlang dingin van ah laakso(thianglawr) in kan um ding an ti.

b) Aneta kumtrhum le hrek sungih thil umdan ding pawl:

i) Thianglawr ih a teltu pawl cu van mero parah Tuufa no mopuai kan hmang tlang ding.

ii) Sahrang hmingsinnak a nei lotu pawl le Sahrang hmingsinnak a nei kar lakah doawknak nase zet a um ding. Armageddon an timi cu a thleng ding.

iii) Pathian thinhennak cu miphunkip lak ihsin sahrang le a zuk a biatu, an kut le an calih sahrang hmingsinnak a neitu pawl parah burhthlakin a um ding.

iv) Israel miphun sungin hrilcia 144000 pawl cun Tuufa no le Moses hla remin an sak dingih leilungpi cu kan Bawipa le Khrih ih ramah a cang zo ti an phuangsuaq ding an ti.

v) Cuih aneta kumthum le hrek a cem tikah kum 1000 uknak in a pehlan ding an ti.

Hi a tlunih kan tarlangmi zumdan dangdang kan theih theumi in a lo bumngah lonak dingah le Daniel Zarh 70 thawn peh parin thudik kan theihfiangnak dingah hi thu hi ka ngansalnak a si.

Judah mipawl an khawpi le Jerusalem biakinn tungdingsal dingin Babilon or Persia ihsin an ram an kir kha BC 457 kumah a si. Curuangah Daniel zarh 70 khal cuih kum ihsin siarthok ding a si. Zarhkhat ah ni 7 a umih zarh 70 cu a ni kan tuat asile $70 \times 7 = 490$ a

kim. Cuih ni 490 cu Ezekiel 4:6 le Mipumsiar 14:34 ah nikhat cu kumkhat thawn a bangaw' ti asiruangah ni 490 cu kum 490 thawn a bangaw tinak a si. Cathiang in Judah mi pawl Babilon suahsanin Jerusalem ih an kirsal ihsin thokin simsungnak, hmuhsungnak hmuahhmuah a kimthehnak dingah kum 490(zarh 70) khiah a si zo a ti. (Dan 9:24) Cuih kum 490 or zarh 70 cu a tanglam vekin then thumin then a si.

Thenkhatnak: Zarh 70 thenkhatnak cu zarh 7 a siih, a kumin kum 49 tinak a si. Hi kum 49 sungah Judah mipawl cu Babilon ihsin Jerusalem ah an kirsalih biakinn an saksal. Asinan an ralpawl in an hnaihok rinring (Ezk 4:1-6; Neh 4:1-5; 15)

Thenhnihnak: Zarh 70 thenhnihnak cu zarh 62 a siih, a kumin kum 434 tinak a si. Hi kum 434 le ahmaisa kum 49 kan kom asile kum 483 a kim. Cuih kum 483 cu BC kum 457 ihsin kan siar vivo asile AD 30 kum Jesuh' tihnihnak a laakih mipi hmai hnatuan a thok kumah a kim.

Thenthumnak: Zarh 70 thenthumnak cu zarhkhat a siih, zarhkhat ah ni 7 a um ruangah a kumin kum 7 tinak a si. Cule zarhhrek kum 7 ih a hrek kumthum le hrek tinak a si. Cuih kumthum le hrek cu AD 30 ihsin kan siar asile AD 33 ah a kim.

Daniel in zarh 62 hnu ah Khrih cu thah a si ding; cuih zarh ih a laifang ah thawinak pawl le thilhlan pawl a cemter ding tin a simcia bangin AD 33 kumah Jesuh cu thinglamtah parah an that ih zianghmuahhmuah cu a kim theh a si. Curuangah Daniel zarh 70 hi a thlenglai ding mi siloin a thlengkim thehzo mi thu a si. ■

PATHIAN IH LUNGTHLITUM

By: U Hrin Kheng

Mi hmuahhmuah in Eden tlukiatnak ihsin leitlun mi hmuah hmuah kan soal theh kan ti ih a dik a si. Cumi phenah ruah ding a um ih cumi cu ziang a si kan ti asile: Semtir 2: 15-17 sungah Bawipa Pathian in hmuan kilkhawitu ih a retmi Adam hnenah, "Hmuan sungih thingkung tinkim hi zalen zetin na ei thei. Asinain sia le tha theihnak thingkung cu na ei lo pei; ziangah tile cumi na ei asile na ei ni rori ah na thi tengteng ding' tiah thu a pe.

Asinan neta ih a sersiam mi nunau in rulpi ih bumnak cu a rak lung ih sia le tha theihnak thingkung ih rah cu a lawh ih a ei, cun a pasal khal a pekih anih khalin a rak ei ve. Curuangah Pathian hmai ihsin hmuan ih thingkung lakah an relh. Tong dangin kan sim asile Pathian hnen ihsin an tlan. Cutikah Pathian in Adam cu a ko ih a hnenah, khui ah na um? a ti. Adam in hmuan sungah na thawm ka thei ih, taklawng ka si ruangah ka tih ih ka relh a si, a ti. Cule anih in, zo in taklawng na si ti cu a lo sim? Na ei lo ding tih thu ka lo pekmi thingrah kha na rak ei maw si? a ti. Cuticun Pathian in rulpi siseh, Adam le Evi siseh, a camsiat hnu ah Adam le Eve cu Eden hmuan ihsin a dawisuak.

Semtir 1:27-28 kan siar tikah Pathian in amai' hmuahmel kengin minung a sersiam, Pathian in amai hmuahmel kengin mipa le nunau a sersiam hnu ah mal a sawm hai ih, "Ci thlah uhla karhzai uh, leilung hi luahkhat uhla uk uh a timi kan hmuthei. Cuticun Adam ih tefasin san hleiriatnak Terah sungin Abram a suak. Cule Abram in fapa Isak a nei. Isak in Esau le Jakob a nei. Zankhat ah mi pakhat in Jakob cu zing khawvang zik tiang a buan ciamco. Cutikah mipa in, "i thlah aw, khua a van zik thlang hi!" tiah a ti. Sikhalsehla Jakob cun, "i thlawsuah lo ahcun ka lo thlah lo ding," tiah a ti. Cule mipa in, "Atu thok ihsin na hmin cu Jakob a si nawn lo pei. Milai thawn siseh,

ih leilung ruangpum a um. Vancung ruangpum sunlawinak le leilung ruangpum sunlawinak cu a dang aw. Mithi pawl thihnak ihsin thawhtersal an si tikah cu bang tuk an sive ding. Taksa pum cu phum a si tikah a thi theimi a si; thawhtersal a si tikah a thi thei lo mi a si ding. Phum tikah taksa pum a si; thawhtersal a si tikah thlarau pum a si ding. Taksa pum a um bang tukin thlarau pum khal a um a si. (1Kor 15: 40, 42, 44).

Ka u le ka nau tla, ka sim mi cu hitin a si: thi le sa cun Pathian Uknak a cothei lo ding; cule a thi thei mi in a thi thei lo mi cu a co thei fawn lo ding. Adikmi thuthup hi ngai hnik uh: kan zatein kan thi theh lo ding; sikhalsehla, neta bik tawttawrawt an tumtikah mitthep karah kan thleng aw theh ding. Ziangtin tile tawttawrawt awthawng a than tikah mithi pawl thawhtersal an si dingih annih cu an thinawn lo ding. Cule kannih pawl cu thleng theh kan si ding (1Kor 15:50-53).

Paulin Thesalonika khua ih a ummi Khrih ih kawhhran a unau pawl hnenah hitin ca a hei

kuat."Ka u le ka nau tla, beiseinak ziang hman nei lo ih riahsia in a ummi pawl vekin nan um lonak dingah a thi ciami pawl ih thuhlah thutak nan theih ding hi ka duh a si. Jesuh cu a thi ih a thosal ti kan zum; curuangah Jesuh zumih a thi mi cu amah thawn hmun khatah Pathian in a thoter ding ti kan zum.

Atuih ka lo zirhmi hi kan Bawipa ih zirhmi a si: kan Bawipa a ratsal tikah kannih a nungmi pawl hi a thi ciami pawlih hlanah kan feh hmaisai lo ding. Van ihsin Bawipa ih thupeknak aw a thang ding, van ih vanmi upabik aunak aw a si ding. Pathian ih tawttawrawt aw-thawng a thang dingih Bawipa cu vancung ihsin a rung tum ding. Khrih a zumtu a thi ciami pawl an tho hmaisai ding; cule kannih a nunglai mi pawlin a tho hmaisai pawl thawn van mero lakah Bawipa kan hmuak ding. Cuticun kumkhua in Bawipa thawn kan umtlang ding. Curuangah hi thu in pakhat le pakhat hnem aw uh (1 Thesalon 4: 13-17).

Cuti a siruangah Khristian

in,"Ka thuzirhmi nan thlun ahcun keimai dungthluntu ngaingai nan si ding; thutak nan thei dingih cuih thutak cun a lo luatter ding"tiah a ti (Jn 8:31-32). Cuti asile thutak cu zo a si?

Jesuh in, "Keimah cu lamzin le thutak le nunnak ka si. Keimah ihsin siar lo zohman ka Pa hnenah an thlengthei lo"tiah a ti (Jn 14:6).

Kolosa 2:14-15 kan zoh asile Paulin," Kan soal leiba ngannak cazin cu a sungih ummi, mi a temtawntu daantere pawl thawn thinglamtah parah khencih tahrat in a phiatfai theh zo. Cule thlarau uktu pawlih huham le cahnak tla cu thinglamtah ihsin a siatbal theh ih mi hmuahhmuah hmuh dingah ral kaihmi sal senpi hmai ih an hruai theu bangin a hruai hai a si a ti.

Cuti asi ruangah Pathian ih a kawhmi pawl in Pathian ih a kamcia mi kumkhua thlawsuah an co theinak dingah thukam thar angaihtuatu cu Khrih a si. Cumi a si theinak cu Khrih a thihnak thawngin a si. A thihnak in ahmaisai thukammak hnuai an um

lai ih an sualnak sung ihsin a luatter. Ro cah thu kan ti ahcun ro cahtu a thih hnu lawng ih thlun ding a si; ziangah tile a nun lai ahcun a ro cah mi cu hman a theih lo; a thih hnu lawngah hman a si. Curuangah a si thukammak hmaisai deuh hrang hmanah thisen thawn lawngin sullam a nei hnak cu! (Heb 9:15-18).

Curuangah u le nau pawl, Jesuh thihnak thawngin Hmun Thianghlim Bik sungih luh theinak luatnak famkim kan nei zo. Amah in puanzar thlek tahrat in lamzin thar, lamzin nung in onsak zo. Cuih puanzar cu amah ih taksapum (a kawhhran) kha a si. (Heb 10:19-20). Cuih lamzin thar le nung a zawhtu hmuahhmuah in Hmun Thianghlim Bik (kumkhua nunnak) sungah an lut ding a si.

Himi hmuahhmuah hi leilung semtir ihsin Pathian in a rak tumtah cia mi kumkhaw daih a lungthlitum a si. Hi cahram a siartu nan zate Pathian in lo thlawsuah hram seh. Amen. ■

THIH THLANGAMNAK

Pu Kap Bil(tleicia) ih Note book ta

Thuhmaihruai:

Minung pawlin leitlun thuhla ah siseh, pursum leilawnnak lamah siseh, mifim mithiam, milian mi neinung pawl le thil remcaang theithiam mi pawl khi kan upat, kan thupitter zet theu. Sihmansehla, cutivek mifim mithiam, milian mi neinung, thil tithei zetzet pawl khal an tikcu a kim cun an thi thotho. An fim an thiamnak, an lennak le an thil titheinak pawlin ziang thathneknak hman a nei lo. Thihnak in mi farah, mifim, milian a thleidang cuang lo. Thihnak hi Pathian ih kumkhua daih thiltum pakhat a rak si.

I. Khristian pawl cu thi dingih nung kan si:

Sersiamtu Pathian in mipa hnenah, "leidip ih tuah mi na si ih, leidip ah na cangsalding"(Seemtir 3:19)ati. Thusimtu in, "Ziang hmuahhmuah in caan an nei ih, leilung tlun thil tinkim hrangah tikcu remcaang a um.

Suah caan a um ih thih caan a um; phun caan a um ih phawi caan a um(Thusimtu 3:1-2) tin a sim. Cun Hebru cakuat ngantu cun, "Minung cu zokhal veikhat thi dingin lairel cia a si ih, cui hnu ah Pathian in thu a then ding"(Heb 9:27) tin a ngan. Cule Saam ngantu khalin, "Amah ih minung pakhat khat an thih tikah Bawipai hrangah ziangtluk in so man a khun?(Saam 116:15) tin a ngan ve.

Sikhalsehla, minung pawlin cuih Cathiang ih sim mi thei cingin thihnak kan ton tikah riahsia donhar in le thinpit mangbang in kan um theu. Asan cu thi le sa thawn kan nunglai ruangah a si. Asinan Pathian tongkam Baibol kan nei ih thihsiat kan ton caanah cuih Pathian tongkam thawnin kan hnem aw theu. Himi khal hi thil tha zet a si. Cuhnakh thupi sawn cu kan thi khal le thih thlangamnak kan neih theinak dingah kan damlai ahhin tidai le thlarau thawn hrinsalnak kan ngah

maw, ngah lo? asilole rundamnak kan co maw co lo ti hi a si. Ziangah tile, zumtu, rundam faa pawlih nunram cu Baibol in a tanglam vekin a sim a si.

Jesuh in a dungthlun pawl hnenah, "Thinlung har le beidong in um hlah uh. Pathian zum uhla, keimah khal i zum uh. Ka Pa ih inn ah innkhaan tampi a um ih nan hrangih umnak rem dingah ka feh ding. Cutiin si hlah sehla hiti in ka lo sim lo ding. Cule ka feh ih nan umnak ka rem ngah hnuah ka rasal dingih ka hnenah ka lo hruai ding; cuticun ka umnak ah nan um ve ding. Ka fehnak ding hmunih lamzin cu nan thei ko," tiah a ti (Jn 14:1-4).

Paulin Rom khua ih ummi Khrih ih kawhhran sungtelpawl hnenah, "Kan nun a si le Bawipa ih hrangah kan nung; kan thih khal le Bawipa'i hrangah kan thi. Kan thih ah siseh, kan nunah siseh Bawipa'i ta kan si" tiah thu a cah hai (Rm 14:8)

Paulin thawng sung ih sin Filipi khua ih um Khrih ih kawhhran a unaupawl hnenah, "Ka duh bikmi le ka hngak hlap

zet mi cu tuanvo ka neihmi hi tuahsuak hramningla, cule ziangtik caan khalah ahleicein atu fang hrimhrim ahhin, ralthatnak thawn khat tahratin ka nunah siseh, ka thih ah siseh, ka thinlung ka taksa zate thawn Khrih hi upat hmai hngalnak pethei ningla tihi a si. Nun timi hi ziangso a si? Kei ka hrangah cun nun cu Khrih a si. Curuangah thih khal le a hlawk sinsin" tiah a sim (Filipi 1:20-21)

II. Khristian pawl cu nung dingih thi kan si:

Jesuh in Martha hnenah, "Kei cu thawhsalnak le nunnak ka si. Zokhal keimah i zumtu cu thi hmansehla an nungsal ding. Zokhal keimah sungah a nungmi le i zumtu cu an thi nawn lo ding. Himi hi na zum maw? tiah a sut (Jn 11:25).

Mihrek in, "Ziangtin so mithi pawl cu thawhter an si ding? Ziangvek rungpum so an neih ding? tiah nan sut ding. Mi-aa pawl! Leilung sungih thlaici nan tuh tikah a thih hmaisalo ahcun a khdah maw si? (1Kor 15:35-36)

Cule vancung ruangpum a um

Kawhhran cu: ni netalam caan, Rom siangpahrang pawlih ram an uk lai caan, Jerusalem khua ah miphun kip an ratkhawm lai caan; AD 33 kum Pentikos ni ah tlunlam ihsin huham(thlarau thianghlim) a rung thlengih Jesuh Khrih hminin sual sirnak le sual ngaidamnak thuthang cu miphun zakip hnenah phuansuah in a um. An thuphuan mi cu minung thawngthum tlukin an zumih tihnimnak an laakih rundamnak

acotu pawl cu Bawipa in Amai kawhhran sungah a beet

Cuticun Pathian Uknak/ A kawhhran cu dinsuah in a umih cuisin thokin tuini tiang a ding ringring lai a si. Cui AUknak ram cu Jesuh Khrih in a Pai hnenah a apsal ding(1Kor 15:24). Cumi cu Pathian Uknak asilole A Kawhhran a rung thlen dan Cathiang ihsin kan hmuhsuahmi a rak si. ■

ZUMTU PAKHAT IN ZUMLOTU NUPI/PASALAH A NEI ASILE A SUAL MAW?

Hivek thusuhnak hi ruat ciamciam loin kan let lohli a si ahcun thitawk cu sualnak a si maw? tin maw, asilole Khristian pawl hrangah thitawknak cu a sual maw si? ti khalin ti vivo theimi ah a cang ding .

Nupa thitawk hi sualnak a si kan ti thei lo. Sihmansehla, kan zumnak, kan Pathian biaknak ihsin in hruaipeng thei ding pawl thawn thitawknak tuah cu Pathian in a siang lo. Daanpeksalnak bung 7:3,4nak ah, "Zumlotu thawn thitawk polhnak nan tuah lo pei ih, nan faate pawl khal zumlotu thawn thitawk polhnak nan tuahsak lo pei; ziangahatile, nan faa le pawl cu Bawipa bia lo dingin an hruai dingih khawzing dangdang an biakter ding a si" tin a um.

I. Zumlotu thawn khal thitawk a theih tiih ruahnak neitu pawlih tansannak thenkhat:

i). Kei thawn remaw thei ding kan lakah a um lopi.

rundam faa pawl hrangah cun lei taksa pum thawn kum 70 asilole kum 80 sung maw harsa zetin kan nunnak ihsin thlarau pum thawn thihnak umnawn lonak hmun Pathian tang sungah um lan dingin kumkhua ih kumkhua a hram kan thok khi a rak si. ■

PATHIAN UKNAK A RUNG THLEN DAN

By: Hau Pum

Pathian Uknak thawn peh parin mi tampi in, Jesuh Khrih in vancung uknak thu a phuan pek lai (thinglamtah parih a thih hlan) ah a dungthlun pawl hnen ah, "Vancung ih um mi kan Pa; Na hmin thianghlim seh; Na Uknak thleng hram seh" tiah thla nan cam pei a timi kha " Bawipai' thlacam" an tiih tuisun ni tiang an cam rero lai! Hi thu thawn peh parin Cathianghlim in ziangtin a sim ti kan zoh hnik pei!

Baibol in Pathian Uknak ram thawn peh parin, a caancaan ah A uknak, Vancung Uknak , asilole Khrih ih Uknak ti vek in a sim. Cun Jesuh in cuh A Uknak din ding thu thawn peh parin keimai Kawhhran ka din ding ti tla in a hmang lala fawn. Himi ruangah mi tampi in Pathian Uknak le Kawhhran hi

a dangdang vekin an ruat palh ringring theunak a si. Thungai tenin, Pathian Uknak timi le Kawhhran timi cu thu hmunkhat a si ti kan theih a tul. Cui Pathian Uknak asilole Kawhhran cu hmakhat tein a rung thleng vukvi mi a si lo: Tumtah lawkcia, simsung cia le tiamkam cia vekin a rung thleng mi a si ti thu Cathianghlim sungah a tanglam vekin kan hmu thei.

Pakhatnak ah: Pathian thinlung sungah a um cia zo. Efisa khua ih mi thianghlim pawl hnenah Paul in hitin a phuang lang. Kan Bawipa Jesuh Khrih le PaPathian cu thangthat in um seh. Ziangahatile, Khrih thawn kan pehzom awknak thawngin vancung ih thlarau thlawsuah a phunphun kan hnenah in pe. leilung sersiam hlan hman ihsin

Pathian in kannih cu Khrih thawn kan pehzom awknak thawngin Amai hmaiah mithiang le mawh nei lo mi si dingin Amai ta ah in rak hril zo, in duhdawt ruangah Pathian in Jesuh Khrih sungin a faa le si dingah a rak tumcia zo. Cumi cu a lungawi mi le a tumtah mi a si. Pathian cu a sunglawi mi, a zaangfahnak le a duhdawt mi a Fapa sungin laksawng in pekmi ruangah hin thangthat si ko seh" Amen.(Efi 1:3-6)

A pahnihnak ah: Pathian in kamsang pawl hmangin a simsung cia: Isaiah in, "Ni neta lam caanah Biak in dinnak tlang cu tlang dang hnakin a sangbik a si ding. Miphun tampi cuih tlang ahcun cat loin an ra ding ih an minung pawl in, Bawipai tlang ah hung feh uh si: Israel Pathian in thlun dingih in duh mi cu in zirh dingih, a hrilzo mi a lamzin ihsin kan feh ding. Bawipai thu zirhmi cu Jerusalem ihsin a ra, Zion ihsin a mi pawl hnenah a sim a si" tiah a ti (Isai 2:2-3).

Joel khalin, "Caan neta lam ahcun hitin a si ding: Mi

hmuahhmuah parah ka thlarau ka burh dingih, cun nan fapa le nan fanu pawl in ka thu an sim ding. Nan patar pawlin mang an man dingih nan mino pawl in langnak an hmu ding: Cutik ni ahcun nan salnu le nan salpa pawl par hmanah ka thlarau ka burh ding" tiah a sim ve.(Joel 2:28-29).

Daniel cun, " Cui ram uk bawi pawlih ram an uk lai caanah vancung ih Pathian in a cem dah lo ding mi Uknak ram a umter ding. Zohman in cui uknak cu an neh dah lo ding; asinan uknak dang hmuahhmuah cu a siatsuah theh dingih A Uknak cu kukmkhua in a hmunta ding" tin a sim.(Dan 2:44).

Apathumnak ah: Pathian Uknak asilole Kawhhran cu tiamkam cia asinak a tanglam vekin kan hmu thei.

Tihnimtu Johan in, "Nan soal sir uh, Vancung Uknak a nai zo" tiah a sim(Matt 3:2).A umzia cu dinsuah a si cing ding tinak a si.

Jesuh in, "nang cu Peter na si ih Hi lungpi parah keimai Kawhhran ka din dingih thihnak

hell sangka pawl hmanin an nehthei dah lo ding" tiah thinglamtah parih a thih hlan ah a a tiamkam cia.(Matt 16:18). Cun an hnenah, Thungai in ka lo sim: "hi tawkih a um mi mihrekhat pawl hi Pathian Uknak huham thawn a ra thlen an hmuh hlan lo an thi lo ding" tiah a ti.(Mk 9:1).

Cun an hnenah, an nganmi cu hitin a si. Khrih in a tuar pei ih, a thih hnu nithumnak ah a thosal ding.Cule Jerusalem ihsin thokin miphun hmuahhmuah hnenah Amai hminin soal sirnak lesual ngaidamnak thuthang cu phuanthok a si ding. Nannih cu thu theitu nan si. Cule ka Pa ih a lo tiamkam cia kha Keimah rori in nan parah ka run thlah ding. Asinan tlunlam ihsin huham nan hnenih a rung thlen hlan lo khawpi sungin nan hngak pei" tiah a ti.(Lk 24:46-48).

Atu ah hi thudik pawl hi siar hnik aw:

1. Pathian Uknak ram cu ni neta lam caanah din a si ding.
2. Tlang fate pawl parah dinsuah a si ding.
3. Cuih hmunah miphun tampi an ra dutdo ding.

4. Khawvel ram uknak palinak lalpawih ram an uk lai caanah dinsuah a si ding.

5. Uknak dang hmuahmuah cu a siatsuah theh ding.

6. Bawipa in mi hmuahhmuah parah a thlarau a burh ding.

7. Cui Uknak cu a nai zo.

8. Khrih in keimai Kawhhran ka din ding tiah thu a kamcia.

9. Khrih thawn a umtlang mi thenkhat pawlih dam lai ah(thih hlanah) cui Uknak asilole Kawhhran cu dinsuah a si ding.

10. Huham thawna rung thleng ding.

11. Amai hmin in soal sirnak le soal ngaidamnak thuthang cu miphun zakip hnenah phuan a si ding.

12. Jerusalem khua ihsin phuanthok a si ding.

A tlunih thu pawl hi Isaiah, Joel, Daniel, Tihnimtu Johan te pawlih Uknak thu an simsungnak le kan Bawipa Jesuh Khrih in Pathian Uknak asilole Amai Kawhhran dinding thu , din ding dan a tiamkamnak kan hmuh theimi pawl an rak si.

Thunetnak:

Pathian Uknak asilole A

ram thlanglam ih RCM Kohhran cun thit aw dingih kaphnih nu le pa ih rem tinak(lungkimpinak) a thupi an tive thung. Sikhalsehla, kum zabi 10 nak a thlen tikah thit umnak cu Kawhhran ah an tuah thok thlang. Kum zabi 12 nak ahcun thit umnak cu Acoyah theihpinak hmangin thit umnak daan thlunin an tuah vivo.

Curuangah Theologian thenkhat pawl in thit umnak umzia an relkhawm theu ih kum 1545-63 a thlen tik ahcun Trent civuipi ah thit umnak cu Kawhhran ih serh le sang(Sacrement) ah an thun lut ta ti a si.

Kawhhran remthatnak cangvaitu pawl an rungsuak ih Protestants(Pawl dangdang) a

rung suah lai khalah thit umnak cu sacrement can ai a si tiah an ruat ih thlawsuah peknak khal pelh lo ih tuah ding vekih ruah mi ah a cang vivo.

Thit umnak cu thianghlim tein tuah ding a si tiah an ruat ih, thutiam awknak khal cu thit umnak ah tuah tengteng ding mi ah an ruat thlang. Trent civuipi ihsin thokin puithiam hmai ah theihpitu(tetti) pahnih thawn thit umnak cu a thianghlim a si ti ruahnak a suak vivo. Cuih sin thokin tuisun ni tiang thit umnak cu Kawhhran ih tuah ding hrimhrim mi daan vekih ruahnak a suahnak a si. (Dictionary of the Ecumenical Movement 2002, cahmai 734) ■

KAWHHRAN SUNG THU

* 12-16 March, 2019(Ni 5 sung) Kawram saklam ih um Khrih ih Kawhhran upa le Baibol tlawng thehzo le kailai pawl Kalay Church of Christ Biakinn ah thu zirkhawmnak a um dingih Zirhtu ding cu Dr. Christian a si ding.

* 18 March- 19 April, 2019(Zarh 5 sung) Yangon Hmawbi ah MBC le Bear Valley Baibol tlawng phuansal a si dingih Bear Valley cu ramdang unau pawlin an zirh dingih MBC cu ramsung ihsin tuangram hnatuantu pawlin an zirh ding.

* 26-31 March, 2019(Niruk sung) Khawdar COC ah Pathian Thu zirkhawmnak neih tum a siih mah le tualsung Kawhhran fingfing ihsin ra telthei dingih sawm kan si.

* Kum 2019 Youth Camp cu 23-28, April, 2019(Ni 5 sung) Kalay COC Biakinn ah tuahsal a si ding. Cun Youth Camp theh veten mah le mah thah-awk(Suicide) thu Seminar kan peh dingih zirhtu ding cu ramdang ihsin unau Brian Leavitt a si ding.

ii). Kei cu amah thawn caan reipi lai ihsin kan theiaw zo, kan duhaw zo a si.

iii). Kan neihawk hnu ah Khristian ka canterthei a si ahcun zianghman a poinak a um lo.

iv). Zumlotu kha zumnak ih hruai ngahtu ka sisawn! asi lo maw?

v). Zumnak ah ka fek tuk ko, curuangah kei cu in hruaipeng theilo ding.

vi). Ka parih thil thleng hi cu a lamdang hrimhrim ko, midang thawn tahthim thei ding a si lo...ti vekin;

II. A tlunih thusuhnak thawn peh parin Baibol in ziangtin a simfiang?

a) Israel mi pawl cu Pathian zumlo(miphundang) thawn an thitawkuangah an sual a si a ti(Nehemiah 13:23-27).

b) Zumlotu pawl thawn bangawlo zetin hngawngkol battlang hlah uh. A cangtheilo mi a si. Ziangah tile, dingfelnak le dingfellowak cun ziang peh zomawknak so an neih? Tleunak le thimnak in teh ziang pawlkom awknak so an neih? Cule, Khrih le Belial in teh ziang lungrualnak so an neih? Asilole, zumtu in zumlotu thawn cotlang mi thil

ziangso an neih?(2Kor 6:14-18).

c) Nupi cu a pasal a nunsung hmuahhmuah ah daan in a kaiawku; asinain a pasal a thih ahcun a duhmi pasal nei thei in miluat a si. Sikhalsehla, Bawipai minung a si a tul.(1 Kor 7:39).

d) Paul khalin Tirhthlah dang pawl, Bawipai a unaupawl le Peter te vekin ka khual tlawmnak ah zumtu a si ve mi mah ih nupi hruai theinak thu ka neive lo maw si? a timi kan hmu.(1 Kor 9:5)

e) Bumin um hlah uh: Pawlkomawknak thalo in nuncan tha a siatsuah a si (1 Kor 15:33).

III. Thitawku polhnakih a rahsuah mi pawl:

1. Tilik tlungtertu ah a cang riangri(Seemtir 6:1-7). "Pathian fapa pawlin milai fanu pawl kha mawi zetin an hmu ih, cuti cun anmai duh mi fingfing nupi ah thitin an nei vivo.. Cuti cun Bawipa in minung pawlih thil tha lo an tuah mi cu a hmu ih a thin a nat tuk ruangah tilik a tlunternak a si.

2. Samson in tlakniamnak tampi a ton phah(Thuthentu 14:3). Samson in Filistine pawlih fanu a hmu ih mawi a ti tuk

ruangah a nu le a pai hnenah, "ka nupi dingah in thitsak mai uh, ka duh tuk aw' a ti. Cahnak le huham a lo petu Pathian a sut lo hmanah a nu le a pa ih lungkimpi mi nupi ah thit ta sehla, hi tluk lawmmam in a tuar lo ding! Asilole, "Samson hmanin nupia neifuh cuang ual lo "tiah a thuptein zohthim ding a si maw?"

3. Solomon ih tlakniamnakh khal thitawkw polhnakh ruangah a si (1Siang 11:1-10). Solomon in Faraw fanu siarlo, miphundang(zumlotu) nunau tampi, Moab mi, Ammon mi, Edom mi, Zindon mi, Hit mi tivek nunau tampi a thitih, cumi cu Solomon in Pathian ih thupek, "annih pawl nan pawlkom lo pei ih, anmah khalin lo pawlkom ve hlah hai seh" a timi a pahbalnak a si.

A kum a upa vivo ih neta lamah a nupi le pawlih pathian tla a biak ve men. Solomon ih fimnak, a lennak le a hminthannak pawl kan sim uarzet nan a nupi neihdan kan sim tik ahcun lolak(zero) a si thotho.

4. Innsang thentheknakh a suakter(Mk 3:25). Jesuh in, "innsang pakhat cu amah le

amah do aw in an then aw a si ahcun cuih innsang cu a dingsuak theidah lo ding" tiah a sim. Hi tawkih "do aw" timi hi fei le naam thawn asilole meithal thawn do awk thu a si lo ih, innsungsang remawklonak lam a sim mi a si. Himi ih rahsuah cu biakinn ah khawm ding feh zik, "nannih nazi paziat ah nan khawm? Asilole tuini cu nan Khrimas ni a si lo maw? ti vekin nu le pa le faate thusuh awknakh a suak mi khi a si. Mah ih hrimmi faate rori tuini na pi te thlathar puai an tuah zikih an lo sawm sokhaw! nan telve pei maw? tivek khal thil umthei mi a si.

Cutin asile, zumlotu thawn thitawkw polhnakh hi thathnemnak a um lo ruangah ka then mai ding kan ti ding maw? Ti hlah e! 1Kor 7:12-16 ah Paulin, (Bawipai thupek mi si loin keimah ih timi) ka simduh mi cu: Khristian in Pathian zumlo nupi a thit ih cuih a nupi cun amah thawn umtlang ding a duh ko a si ahcun maak hlah seh. Cule Khristian nunau pakhat in Pathian zumlo pasal a nei ih cuih a pasal in amah thawn umtlang ding a duh ko a si ahcun a taan lo pei. Ziangahtile a nupi thawn an komawkw ruangah cuih Pathian theilo pasal cu Pathian

hnenah cotlak mi ah a cang; cuvek thotho in Khristian pasal thawn an pehzom awk ruangah Pathian theilo nupi cu Pathian hnenah cotlak mi ah a cang. Cutiin silo sehla an faale pawl cu khawvel faale ah an cang theh ding; sikhalsehla atu ahcun Pathian cotlak mi an si. Cule Pathian zumlo nupi maw pasal maw in then a duh a si ahcun then aw ko hai seh. Cuvek ahcun Khristian nupi maw pasal maw cu a luat, kham ding zianghman

a um lo. Remte ih um dingah Pathian in a lo ko a si. Khristian nunau, ka pasal ka runsuak thei hrimhrim lo ding tiah ziangtinso na ti thei? Khristian mipa, ka nupi ka runsuak thei hrimhrim lo ding tiah ziangtinso na tithei? tiah a sim. A umzia cu then awk ding a si lo; asinan Pathian duhdan thlun loin an um a si ahcun sualnak sungah an lut dingih cumi an sir awlo a si ahcun rundam an si cuang lo ding. ■

KHRISTIAN LE THIT UMNAK

Mi thenkhat in thit umnak thawn peh parin sawmnakh ca an ngan ih" Khristian dan thianghlim thawn thit umnak" ah in ra telpi/ sunloihpi ve dingah kan lo sawm a si tiah an ngan theu. A hram thokah thit umnak hi ziangtin an hman? Asilole thit umnak hi Khristian dan vekih ruahnakh hi ziangtik lai ihsin a thok? timi kan zoihnit ta pei:

Kohhran din pek laiah thit umnak hi Kohhran ih tuah ding tivek ruahnakh a um lo. Kum zabi 4 nak tiang thit umnak cu innsang pa bik in a kaihruai men theu. A caan caanah theihpitu(tetti) dingah kohhran upa asilole rongbawltu an sawm ih, cutin an tuah men theu. Amah lawngte, kum zabi 4 nak cem hnu, kum zabi 5 nak ihsin thokin monu le

moneitu thlawsuah petu dingah bishop lole puithiam pawl an sawm tanih an telpi theu ti a si.

Cuti cun kum zabi 9 nak a thlen tikah thlanglam kohhran ihsin Charles Magne(AD 802) le Saklam Kohhran ihsin Emperor Leo(AD 895)te pawlin bishop cu Kohhran aiawh le thlawsuah petu dingah thit umnak ih tel tengteng ding an si an ti. Asinan Europe

A sung ih thu pawl

No.	Thu lu	Cahmai
1.	EDITORIAL.....	1- 2
2.	THUPIBIK MIANGMO THUCAH NETABIK.....	3- 4
3.	NAUHAKTE VEKIH PATHIAN UKNAK CO.....	4 -7
4.	DANIEL ZARH 70	7-10
5.	PATHIAN IH LUNGTHLI TUM.....	10-13
6.	THIH THLANGAMNAK.....	13-16
7.	PATHIAN UKNAK A RUNG THLEN DAN.....	16-19
8.	ZUMTU PAKHAT IN ZUMLOTU NUPI/PASAL AH A NEI ASILE A SUAL MAW?	19-23
9.	KHRISTIAN LE THITUMNAK.....	23-24
10.	KAW3HHRAN SUNG THU.....	

Editorial Board

Editor in-Cheif	:	N. Thian Lian
Associate Editors:		Lal Rem Sang
	:	Thang Sian Khup
Circulating Manager:		Tawk Sang
Advisors	:	Kap Ling Thang
	:	Suak Thang
	:	Hreng Tin Kham
	:	Zam Ro Lian (USA)

Published:

*Kalay Church of Christ
Taungzalat (4), Kalaymyo*

ELC

Summer Class

ELC in a kum(15)nak Mirang ca le Mirang tong zirnak Thal tlawng a phuansal ih, a lungluttu hrangah luh a theih zo.

Mi in ELC an seherhnak san cu:

- 1) Mirang tongin thlacam, hlasak tivek in an zirh thok.
- 2) Nauhak pawl ih thlun thei, ciin thei dante zohin an zirh.
- 3) Cak tukin khor loin nauhak pawlih cahdan zohin nuamte tein an khor.
- 4) Boarder vekin sumpai tampi cemliam a tul lo.
- 5) Milian, mi farah, miphun le biaknak thleidannak a um lo.
-Hmun dangih ni 1000 um hnakin ELC ih nikhat te um hi a thahnemsawn ding ti ruahsannak thawn pan mai aw.

A hmun : Kalay Church of Christ
Taungzalat(4), Kalaymyo.

Zir thok ni : 4 March, 2019

Luh ni : March 3,2019(Sunday)

Hminsinsin : Phunkhat ihsin phunhra kai ding tiang.

Pehtlaihna : 09898076733

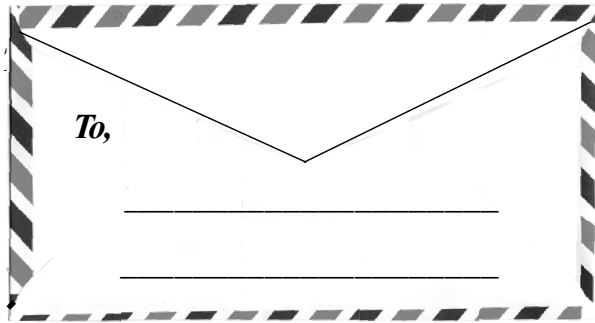
Theihternak

Hmai thla Dawtnak Au Aw Issue hrang cahram in run kuat dingah le cafang kan sual lonak dingah a fiang thei bikin in ngansak hram dingah zangfah kan dil a si.

Cahram kuatnak ding:

Editor: Dawtnak Au aw publication
Kalay Church of Christ
Taungzalat (4), Kalaymyo

Emial: kcoc1997@gmail.com

Dawtnak Au-aw

The Voice of Love

January - March, 2019

From:

**Dawtnak Au-aw Publication
Kalay Church of Christ
Upper Myanmar**

Thilrit a phurmi le zonzaih a tuarmi pawl ka hnen ra uh.
Colhdamnak ka lo pe ding."
(Mtt. 11:28)